

การศึกษาการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม
ต่อพฤติกรรมดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้ป่วยโรคจิตจากสุรา
ที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศรีธัญญา

นางสาวอุษณีย์ กั้นน้อย

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท
สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING GROUP TEACHING IN MENTAL HEALTH PROGRAM
ON MENTAL HEALTH SELF-CARE BEHAVIORS
OF ALCOHOLIC PSYCHOSIS PATIENTS, SRITHANYA HOSPITAL.

Miss. Ussanee Gunnoi

A Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2004

I 21778525

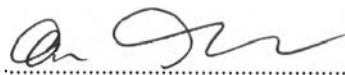
หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ การศึกษาการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มต่อพฤติกรรม
การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้ป่วยโรคจิตจากสุราที่เข้ารับการ
รักษาแบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศรีธัญญา
โดย นางสาวอุษณีย์ กั้นน้อย
สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับการศึกษาอิสระฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

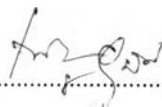

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญวิชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

.....กรรมการ
(นางเพชรี คันธสายบัว)

อุษณีย์ กันน้อย : การศึกษาการใช้โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มต่อพฤติกรรม
การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้ป่วยโรคจิตจากสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน
โรงพยาบาลศรีธัญญา

(A STUDY OF USING GROUP TEACHING IN MENTAL HEALTH PROGRAM
ON MENTAL HEALTH SELF-CARE BEHAVIOR OF ALCOHOLIC PSYCHOSIS
PATIENTS, SRITHANYA HOSPITAL.) อ.ที่ปรึกษา : อ. ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ,
101 หน้า.

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต
ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ป่วยโรคจิต
จากสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศรีธัญญา ระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเดือน
เมษายน 2548 ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 22 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการศึกษาคือ โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการผสมผสาน
แนวคิดสุขภาพจิตศึกษาของ Anderson การพัฒนากรุปของ Marram และการดูแลตนเองด้าน
สุขภาพจิตของจินตนา ยูนิพันธ์ และได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3
ท่าน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมดูแลตนเองด้าน
สุขภาพจิต ของจินตนา ยูนิพันธ์ และแบบประเมินความเชื่อด้านสุขภาพ ของนิตานาถ โชคเกิด
ซึ่งมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .96 และ .92 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้ป่วยโรคจิตจากสุราหลังได้รับโปรแกรมการ
สอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .38) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการสอนสุขภาพจิต
แบบกลุ่ม ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = .41) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -5.526$)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2547

ลายมือนิสิต.....
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4677827136 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING.

KEY WORD: TEACHING IN MENTAL HEALTH PROGRAM / SELF CARE BEHAVIORS/
ALCOHOLIC PSYCHOSIS PATIENTS.

USSANEE GUNNOI : A STUDY OF USING GROUP TEACHING IN MENTAL
HEALTH PROGRAM ON MENTAL HEALTH SELF-CARE BEHAVIORS OF
ALCOHOLIC PSYCHOSIS PATIENTS, SRITHANYA HOSPITAL.

ADVISOR : DR. PENPAKTR UTHIS, Ph.D., 101 pp.

The purpose of this study was to compare the score's on mental health self-care behaviors of alcoholic psychosis patients in Srithanya Hospital. The subjects were of 22 alcoholic psychosis patients who met the inclusion criteria and were admitted to the inpatient department of Srithanya Hospital from March to April 2004. The study instrument was the program of group teaching in mental health developed by the integration of three related concepts including psychoeducation of Anderson, group development of Marram and mental health self-care of Uniphan . This program was validated by 3 experts. There were 2 instruments used for data collection : the Questionnaire of Mental-Health Self-Care Behaviors developed by Uniphan, and the Questionnaire of Health Beliefs Regarding the Drinking of Alcohol developed by Chockkeard. The internal consistency reliability of these instruments were .96 and .93, respectively. Data were analyzed by using descriptive statistics and t- tests.

The results of this study were as follows:

The mental health self-care behaviors scores of alcoholic psychosis patients after the utilization of the group teaching in mental health program were significantly higher ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .38) than before ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = .41) at $p = .05$ ($t = - 5.526$).

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing

Student's signature.....

Academic year.....2004.....

Advisor's signature.....

Ussanee Gunnoi

Penpaktr Uthis

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในความสำเร็จครั้งนี้ โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาสนับสนุน แนะนำ ตลอดทุกขั้นตอนของการศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ รองศาสตราจารย์อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย อาจารย์ ดร.รังสิมันต์ สุนทรไชยา และคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาอย่างเต็มกำลัง จนทำให้ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งคุณค่าความเป็น “ครู” อย่างล่องแท้

ขอกราบขอบพระคุณ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่เห็นประโยชน์ให้ทุนการศึกษาจนจบหลักสูตร รวมถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีธัญญา คุณอุจน์ พงษ์ธรรม หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล และ คุณประพันธ์ วงษ์สวัสดิ์ หัวหน้าหน่วยงานสารสนเทศ พี่น้องพยาบาล พนักงานและเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลศรีธัญญา ที่สนับสนุนเอื้อเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เขียน รวมถึงผู้ป่วยทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจร่วมมือในโครงการศึกษา และทำให้ผู้เขียนสัมผัสความรู้สึกความมีคุณค่าในการเป็น “พยาบาลจิตเวช” มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคุณนิศานาด โชคเกิด ที่กรุณาให้ใช้เครื่องมือในการศึกษา พร้อมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งนี้นับไปถึง คุณเพลิน เสียงโชคอยู่ คุณกัญญาพิชญ์ จันทร์นิม ผู้เป็นกำลังสำคัญที่ช่วยนำทางให้เกิดการศึกษาอิสระครั้งนี้ รวมถึงเพื่อนร่วมชั้นการศึกษา คุณเพชร คันธสายบัว ครอบครัวดีวุ่น คุณศิริรัตน์ รัตนพันธุ์ คุณพัชรพร สิริคุปต์โกคากร และกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่สนับสนุน เป็นกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ นางประไพ กันน้อย มารดาของผู้เขียนที่ให้ชีวิตและปัญญาเพื่อศึกษาและทำงานตอบแทนคุณแผ่นดิน ยอมรับและเข้าใจเหตุผลที่ถูกให้เวลาน้อยลง พร้อมกับให้กำลังใจ มอบความหวังให้กับลูกตลอดชีวิตที่ผ่านมา

คุณประโยชน์อันใดอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าในฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ บุพการี คณาจารย์ ผู้ป่วยและทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จนี้

อุษณีย์ กันน้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	9
สมมุติฐานการศึกษา.....	12
ขอบเขตการศึกษา.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสุรา.....	16
พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้ป่วยโรคจิตจากสุรา.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนสุขภาพ.....	34
การสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม.....	36
โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่มในผู้ป่วยโรคจิตจากสุรา.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	50
การดำเนินการศึกษา.....	54
การกำกับการศึกษา.....	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	74
รายการอ้างอิง.....	80
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความแตกต่างของคะแนนแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม	64
2	ปัจจัยในการบำบัดที่เกิดขึ้นในกลุ่ม จำแนกตามประเภทของปัจจัย	65
3	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามลักษณะของกลุ่ม	68
4	เหตุผลที่ให้กลุ่มตัวอย่างเคยหยุดดื่มสุรา	70
5	ปัจจัยที่ทำให้ดื่มสุราของผู้ที่เคยหยุดดื่มสุราและผู้ที่ไม่เคยหยุดดื่มสุรา	71
6	ความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมการสอนสุขภาพจิตแบบกลุ่ม	72